

کلید صلح در دست زنان

گزارشی از همایش سه‌روزه «زنان، بنیان صلح از راه دین»

(تهران، ۵-۳ آذرماه)

مهرنوش محمدرزاه

مدیر اجرایی برنامه‌های مسیحیان و مسلمانان در شورای جهانی کلیساها تشکیل می‌دادند.

از ایران نیز ۱۰ زن به عنوان نمایندگان جامعه بانوان فعال در عرصه فرهنگ و ادیان، در این همایش حضور داشتند؛ دکتر فریده مغازه‌ای، محقق و پژوهشگر تاریخ ادیان؛ دکتر فاطمه شهریاری جراح و متخصص زنان و رئیس انجمن تنظیم خانواده ایران؛ دکتر فریده ماشینی، پژوهشگر و محقق؛ دینا قازاریان استاد دانشگاه و از جامعه ارامنه ایران؛ امیلیا نرسیسیان، محقق علوم اجتماعی و رئیس دپارتمان انسان‌شناسی دانشگاه تهران؛ محبوبه هنریان، رئیس انجمن مستندسازان سینمای ایران؛ فاطمه مهجوریان، استاد دانشگاه و مترجم زبان انگلیسی؛ دینا هواکیمیان، پزشک و تهیه کننده سینما؛ یاسمن مویدی، فعال در عرصه ورزش بانوان؛ و فاطمه موسوی‌نژاد مسئول گفتگوی ادیان و برگزار کننده این همایش در ایران بودند. گفتنی است که طبق توافق طرفین، از هریک از دو گروه ده نفره، سه نفر جزو اقلیت‌های دینی بودند به این ترتیب از ۱۰ نماینده موسسه گفت و گوی ادیان، سه غیر مسلمان و از ۱۰ نماینده شورای جهانی کلیساها سه نفر مسلمان بودند.

مراسم افتتاحیه همایش «زنان بنیان صلح از راه دین» در هتل انقلاب

عصر روز شنبه، سوم آذرماه آغاز همایشی بود که در آن زنانی از جنبش صلح شرکت کرده بودند. زنانی که با سلاح صلح به تقابل با خشونت‌هایی رفتند که در دنیا قد علم کرده است و هر روز سرنوشت هزاران زن و مرد و کودک را به مخاطره می‌اندازد.

این همایش که «زنان بنیان صلح از راه دین» نام داشت با حضور ۲۰ تن از زنان مسلمان و مسیحی از ایران و سایر کشورهای جهان و با همکاری شورای جهانی کلیساها (WCC) و مؤسسه گفتگوی ادیان برگزار شد و محور اصلی آن نقش زنان در برقراری و ایجاد صلح از راه دین به کمک آموزه‌های ادیان مختلف به‌ویژه اسلام و مسیحیت بود.

زنان خارجی شرکت کننده در این همایش سه‌روزه را دکتر هیدی هدسل، رئیس مدرسه علوم دینی هارتفورت از آمریکا؛ انیسه مهدی، رئیس مؤسسه وتسون پروداکشن از آمریکا؛ دکتر پندمبو، استاد دپارتمان تاریخ دانشگاه علوم انسانی چیک دانتا از سنگال؛ کشیش ماریکا پالمداحل، مشاور اسقف در امور گفت و گوی ادیان از سوئد؛ ناوین مقدم، فوق لیسانس ارتباطات جمعی و روزنامه‌نگار از پاکستان؛ جیا نایوریزو تهیه کننده فیلم از ایتالیا؛ انجلیکازیاکا، استاد تاریخ ادیان از دانشکده الهیات دانشگاه تسولینوکی یونان؛ اگنتا اوکوو رئیس بنیاد آریاکاتو و ریما برسوم،

تهران و با حضور جمعی از رهبران ادیان مختلف و برخی از نمایندگان نهادها و سازمان‌های مختلف کشورمان همچون دکتر رسولی پور، رئیس دپارتمان گفتگوی ادیان در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، خلیلی نماینده امور بین‌الملل دفتر مقام معظم رهبری، خانم محسنی نماینده دفتر زنان و خانواده ریاست جمهوری، دکتر هادی خانیکی رئیس مرکز گفتگوی تمدن‌ها در ایران، اسقف سیوه سرکیسیان (رئیس خلیفه‌گری ارامنه تهران)، موبد کوروش نیکنام (نماینده زرتشتیان در مجلس شورای اسلامی)، آقای بت کلیا (نماینده آشوریان در مجلس)، روبرت بگلریان، سیامک مره صدق (رئیس انجمن کلیمیان تهران)، الله یار دانشمند (رئیس انجمن زرتشتیان تهران)، اردشیر خورشیدیان (رئیس جامعه زرتشتیان ایران)، آرش ابایی (پژوهشگر کلیمی)، و نیز مسئولان مؤسسه گفت و گوی ادیان برگزار شد. حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمدعلی ابطحی، رئیس مؤسسه گفت و گوی ادیان در سخنانی در این مراسم دین را عنصر مهمی در جهان امروز قلمداد کرد و گفت: اهمیت دین در دنیای معاصر یکی از دلایلی است که از دین در شرایط مختلف سوء استفاده می‌شود. به همین دلیل ما فکر می‌کنیم رهبران ادیان بهترین کسانی هستند که می‌توانند جلوی آنچه را به نام دین باعث به هم ریختگی جامعه بشری می‌شود بگیرند.

وی افزود: همکاری‌های کسانی که در حوزه دین کار می‌کنند به عنوان مشترک‌ترین اصل بشری که انسان‌ها را به سوی حقایق مشترک فرامی‌خواند یکی از بهترین جریان‌هایی است که گروه‌های مختلف دین‌دار می‌توانند همکاری‌های خود را با آن تنظیم کنند. هنوز هم در دنیای فعلی، دین مؤثرترین امکان بشری برای رسیدن به دنیای خوب، صلح، معنویت و اخلاق است.

ابطحی در ادامه سخنان خود به نقش زنان در ایجاد صلح و آرامش در جهان اشاره کرد و گفت: طبیعتاً یکی از ارکانی که می‌تواند صلح و آرامش را

زیر عنوان دین برای بشریت به ارمغان آورد، خانواده است و خانواده شکل نمی‌گیرد مگر با وجود قدرتمند و تأثیرگذار زن در درون خانواده.

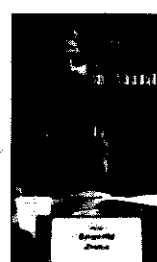
ابطحی درخصوص روند برگزاری همایش «زنان بانیان صلح از راه دین» گفت: فکر اصلی برگزاری این کنفرانس این مسأله بود که چگونه زنان به عنوان عنصر اصلی خانواده‌ها می‌توانند به حرکت بشر به سوی صلح و آرامش کمک کنند. آنچه که با همکاری آقای هانس رئیس بخش ادیان شورای جهانی کلیساها و خانم موسوی‌نژاد مدیر مؤسسه گفتگوی ادیان در ایران به نتیجه رسیدیم این بود که ۱۰ نفر از زنان ایرانی و ۱۰ نفر از زنانی را که شورای جهانی کلیساها از کشورهای مختلف انتخاب می‌کند در این کنفرانس دعوت کنیم تا طی جلساتی اصول خانواده را که می‌تواند آنها را به سوی صلح و آرامش راهنمایی کند بررسی کنند.

از مجموع زنانی که از سوی مؤسسه گفتگوی ادیان انتخاب شدند سه نفر مسیحی و از مجموع زنان انتخابی از شورای جهانی کلیساها (WCC) سه نفر مسلمان هستند. اما برگزارکننده این همایش تنها مؤسسه گفتگوی ادیان نبود بلکه شورای جهانی کلیساها نیز در برگزاری این همایش و دعوت از میهمانان خارجی شرکت کننده در آن نقش به‌سزایی داشت.

ریمابرسوم یکی از زنان مسیحی سوئی تبار که در شورای جهانی کلیساها مدیر اجرایی برنامه‌های روابط مسیحیان و مسلمانان را به عهده دارد، به عنوان دبیر این شورا و هماهنگ کننده برنامه‌های آن در این نشست حضوری پررنگ داشت.

وی که از حضور در ایران و شرکت در چنین مراسمی ابراز خوشحالی می‌کرد بعد از سخنان ابطحی در سخنانی کوتاه گفت: «حضور در اینجا برای من ارزشمند است چون ما می‌توانیم در اینجا از شما و مردم ایران مطالبی را بیاموزیم و در جهت صلح بشریت تلاش کنیم.

در این نشست‌ها تلاش خواهیم کرد تا در زمینه گفت و گو بین

دین و ... نقض شده است.»

سرکیسیان در بخشی دیگر از سخنانش هدف همه گفتگوها را کمک به ازبین بردن تعصبات و سوءتفاهم‌های جمع شده در طی قرون عنوان کرد و گفت: «امروز باید درک کنیم و بدانیم که گفتگو بین مذاهب باید به‌عنوان وسیله و اهرمی برای ثبات اجتماعی در همه جا مورد استفاده قرار گیرد. بنابراین گفت و گو بهترین شیوه برای ارتقای درک متقابل میان گروه‌های مختلف است.» اسقف اعظم کلیسای سرکیس مقدس در پایان سخنان خود تأکید کرد: «برای داشتن یک گفت و گوی اصیل و مفید باید این نکته را به ذهن بسپاریم که پیروان ادیان و مذاهب متفاوت دارای عقاید و نظام‌های الهیاتی متفاوتی هستند. همچنین باید بدانیم که تنوع پایه و اساس زندگی و غنای آن است. گفتگو موجب به‌وجود آمدن روح پذیرش می‌شود و تضادهای جامعه را کاهش می‌دهد. لذا باید نظرات و نگرش‌های خود را بسط و گسترش دهیم و یکدیگر را آن‌طور که هستیم بپذیرا باشیم.»

از دیگر افرادی که در افتتاحیه نشست «زنان بانیان صلح از راه دین» سخن گفت، هانس عضو مرکزی شورای جهانی کلیساها (WCC) و تنها عضو مرد شرکت‌کننده در این همایش زنانه بود که این گروه را همراهی می‌کرد.

هانس که مسئولیت گفتگوی ادیان در شورای جهانی کلیساها را به‌عهده داشته است و ایده اولیه برگزاری چنین همایشی را مطرح کرده در سخنانی گفت: «گفتگوی بین ادیان در شورای کلیساهای جهان امروز ۳۶ ساله است. در طول این سال‌ها این شورا در گفتگوهای چندجانبه حضوری فعال داشته است.»

وی هدف از برپایی این سمینار را چنین عنوان کرد: «یک نکته برای ما که سال‌های سال است در این گفتگوهای چندجانبه حضور داشته‌ایم و دائماً گفته می‌شود این است که این گفتگوها فقط مردان را دربر می‌گیرد و زنان در این گفتگوها جایگاهی ندارند. یک موضوع و تفکر انقلابی مهمی که در قرن ۲۱ اتفاق افتاد مردان را متوجه این امر کرد که زنان یک موجود ثانوی نیستند بلکه آنها هم ۵۰ درصد بشریت و بلکه بیشتر آن را تشکیل می‌دهند.»

هانس با بیان اینکه در گفتگوهایی که در عصر امروز وجود دارد زنان در جهت ارتقای حقوق خود با مردان نیستند بلکه در جهت کمک به ارتقای بشریت هستند، اظهار داشت: «این واقعیت را باید در نظر گرفت که مؤمن‌ترین و پرهیزکارترین افراد که همواره به انتقال مذهب از شخصی به شخص دیگر کمک کرده‌اند، زنان بوده‌اند اما همین‌ها به حاشیه رانده شده‌اند. حال در هر مذهبی که باشیم و هر آنچه که باشیم باید بپذیریم زنان حرف‌های زیادی برای گفتن دارند و نقش بسیاری در ارتقای تفکر مذهبی در جامعه به‌عهده دارند.»

این متفکر مسیحی در ادامه سخنانش با بیان اینکه ایران می‌تواند نقش مهمی در سطح جهانی در زمینه گفتگوی ادیان ایفا کند، یادآور شد: «در سالیان گذشته اسلام شیعه چندان ارتباط مناسبی با شورای جهانی کلیساها نداشت ولی باتوجه به نقش‌آفرینی‌هایی که مسلمانان شیعه در سطح جهان

مسیحیت و اسلام دستاوردهایی داشته‌باشیم و از این گفت و گوها مطالب مفیدی بیاموزیم تا بتوانیم ارتباطاتمان را هرچه بهتر بهبود بخشیم.» ریما برسوم در پایان سخنان خود به‌نماینده‌گی از شورای جهانی کلیساها (WCC) خود را حامل پیام صلح برای مردم ایران خواند.

همچنین حضور اسقف‌های مسیحی، خاخام‌های یهودی و موبدان زرتشتی نیز جلوه‌ای خاص به مراسم افتتاحیه این همایش بخشیده بود که راه را برای تعاملات هرچه بیشتر میان ادیان مختلف هموار می‌کرد.

اسقف سبوه سرکیسیان، رئیس خلیفه‌گری آرامنه تهران در سخنانی به انگیزه‌های حضورش در این مراسم اشاره کرد و گفت: «ما اینجا جمع شده‌ایم تا به‌عنوان رهبران و پیروان ادیان مختلف با هم گفتگو داشته باشیم و به آن عمل نماییم. هیچ شکی وجود ندارد که برپایی این سمینار به‌طور مشترک توسط شورای جهانی کلیساها و مؤسسه گفتگوی ادیان علامت و نشانه احترام و تفاهم متقابل است.»

اسقف اعظم کلیسای سرکیس مقدس با بیان اینکه دنیای امروز تغییرات هنگفتی را تجربه کرده است، تصریح کرد: «دوره‌ای جدید از نگرانی‌ها و تعهدات مشترک در تاریخ بشریت در حال شکل‌گیری و ظهور است، بنابراین ما باید مطابق این تغییرات حرکت کرده و عمل نماییم. انجیل به ما می‌آموزد که خداوند بشریت را با تصویر خود خلق کرده و می‌فرماید در تصویر خداوند انسان‌ها چه زن و چه مرد یکسان خلق شده‌اند. خداوند انسان را خلیفه خود بر روی زمین قرار داد و موجوداتی را خلق کرد. بنابراین هر انسانی که بر روی زمین وجود دارد در تصویر خداوند است و باید به‌طور کلی مورد احترام واقع شود. بنابراین ما متعهد هستیم که ارزش وجودی انسان را درک کرده و از کرامت انسانی دفاع کنیم به‌خصوص آن دسته از انسان‌هایی که حقوق‌شان از طریق مهاجرت،

دارند به ذهنمان رسید تا ارتباطات بیشتری با این گروه داشته باشیم». هانس یکی از نقاط مشترک مسلمانان شیعه و پیروان مسیحیت را اعتقاد به ظهور یک ناجی خواند و گفت: «فکر می‌کنم نقطه نظر مشترکی که مسلمانان شیعه و متفکران و معتقدان مسیحیت را به هم نزدیک می‌کند همین منتظر بودن برای ظهور یک ناجی است که می‌آید و می‌تواند شرایط بهتری را برای بشر فراهم آورد.»

بعد از سخنان هانس در مراسم افتتاحیه همایش «زنان بانیان صلح از راه دین» زنان شرکت کننده در این همایش به معرفی مختصری از خود برای حاضرین پرداختند.

اولین روز نشست «زنان بانیان صلح از راه دین»

نخستین روز نشست «زنان بانیان صلح از راه دین» در دو پانل صبح و بعد از ظهر با موضوع‌های تعلیم و تربیت (آموزش) و توسعه در مؤسسه گفتگوی ادیان برگزار شد.

گفتگوهای میان مذهبی گفتگوی سازنده در فرهنگ‌های مختلف است

اگنتا اوکو، رئیس بنیاد آریاگاتو و عضو شورای جهانی کلیساها که از کشور سوئیس در این نشست شرکت کرده بود به سخنانی با موضوع آموزش زنان و نقش آن در میان مذاهب پرداخت و در این خصوص گفت: «زنان همواره در آموزش‌های رسمی و غیر رسمی جوامع نقش داشته‌اند. آموزش در شکل‌گیری هویت ما، دانش، اعتماد به نفس و ارتباط با دیگران نقش اساسی دارد.»

آموزش یک حق ابتدایی و اساسی برای هر فرد محسوب می‌شود هرچند که هنوز بسیاری از افراد به‌ویژه زنان و دختران از آن محروم هستند. سنن مذهبی ما نیز آموزش را امر مهمی تلقی کرده‌اند اما معمولاً با تبعیض‌هایی در این زمینه مواجه هستند.»

وی به نقش آموزش‌های میان مذهبی در جوامع اشاره کرد و گفت: «آموزش‌های میان مذهبی گفتگوی سازنده دوطرفه میان مردم مذاهب و فرهنگ‌های مختلف است. آموزش میان مذهبی یک رشته جدید است که بر اثر چالش‌هایی در زندگی گروه‌های مختلف از فرهنگ‌ها و جوامع مختلف به‌وجود آمده است. این مسئله را باید در زمینه آموزش صلح بررسی کرد. همچنین آموزش حقوق انسانی، آموزش برابر و چهارستون آموزش یونسکو باید بررسی شود.»

اوکو در ادامه به تعریف واژه «خواهری جهانی» پرداخت و گفت: «این واژه به معنی ارتباط میان زنان براساس فرضیات مبنی بر جنسیت مشترک بدون توجه به نژاد، طبقه اجتماعی، قدرت و امپریالیسم است. این خواهری جهانی فرضیاتی دارد که شامل زنان غربی، زنان جهان سوم یا زنان شرقی می‌شود که هرکدام از آنها تعریف‌هایی دارد. زنان غربی، سکولار، آزاد و کنترل کننده زندگی شخص هستند. زنان شرقی یا جهان سومی اما بدون پیچیدگی بوده و نیاز به کمک دارند و همچنین سخت و انعطاف‌ناپذیرند.»

وی در ادامه به معرفی کلوپ کتاب زنان در فعالیت‌های خود پرداخت و گفت: «این کلوپ بسیار محبوب است که در صنعت نشر و بازاریابی کتاب تأثیرگذار بوده است. این کلوپ در ارائه چهره جدید از خواندن به عنوان یک فعالیت اجتماعی، توسعه ذائقه ادبی و به چالش کشیدن گفتمان‌های فرهنگی رایج نقش مهمی داشته است. عدم وجود تبعیض و بی‌عدالتی از مفاهیم صلح است.»

در ادامه این نشست، دکتر ملیحه مغازه‌ای، مورخ و پژوهشگر تاریخ به مفهوم صلح در طول تاریخ و در میان جوامع اشاره کرد و گفت: «دغدغه اصلی من در این پروژه این بود که دریابیم چگونه زنان در ادیان مختلف به‌خصوص زنان مسلمان باید با چالش‌ها، پیچیدگی‌ها و هماهنگی‌های مدرنیته در خصوص برابری و صلح آشنا شوند. منظور از دین نیز، دین رسمی است که با آن در زندگی روزمره روبه‌رو هستیم.»

وی افزود: «برای پاسخ به این سؤال به مطالعه تاریخ، مفاهیم، تعاریف و تحولات مفهوم صلح، دین و زن و رابطه بین این سه پرداختیم. چیزی که در این میان جالب توجه بود این است که در طول تاریخ مفهوم صلح و نقش‌های جنسیتی و برداشت از دین متحول شده اما رابطه بین آنها تداوم یافته است.»

این محقق تاریخ در ادامه به مفهوم صلح اشاره کرد و آن را چنین معنا کرد: «مفهوم صلح در روم باستان به معنای عدم وجود جنگ و اختلاف کشورها به‌طور کامل شناخته نشده است بلکه عدم وجود تبعیض و بی‌عدالتی نیز از مفاهیم صلح بوده است.»

از نظر نظریه‌پردازان صلحی که به معنای عدم جنگ‌های داخلی و خارجی بوده، صلح منفی نام گرفته و صلحی که به معنای عدم تبعیض و بی‌عدالتی در جامعه باشد، صلح مثبت است. اگر نظریه‌پردازان صلح به جنبه فیزیکی و ظاهری مسئله توجه داشته‌اند مفهوم صلح روی دشمنی‌ها

«صلح زمانی اتفاق می‌افتد که همه مردم آنقدر آزاد و رها باشند که بتوانند خود را رشد دهند و هیچ چیز مانع آن نباشد که بخواهند به‌خاطر گرفتن حق خود مبارزه کنند.» «ملیحه مغازه‌ای در پایان اظهار داشت: «روند مشترکی که اکنون بین زنان در ادیان مختلف وجود دارد این است که به‌صورت فزاینده‌ای از سوی زنان فعال در مسائل دینی سعی می‌شود که در پیام‌های دینی و اخلاقی مطالعه کنند و بتوانند شرایط به‌وجود آمده را به چالش بکشند و سیستم‌های مدرسالاری را که تحت عنوان مذهب در جوامع به‌وجود آمده از بین ببرند.»

پیغام مذاهب؛ گفتگو، دوستی و صلح است

در ادامه اولین روز نشست «زنان بانیان صلح از راه دین»، دکتر فریده ماشینی، محقق و از فعالین امور زنان به سخنانی با موضوع زنان، صلح و برابری از دیدگاه مذهب پرداخت و در این خصوص گفت: «لازمه عدالت در جامعه برابری میان دو جنس (برابری جنسیتی) است و اگر زنان از برخوردی عادلانه در جامعه برخوردار نشوند این امر زمینه‌های درگیری و اختلاف‌های درونی و بیرونی را موجب می‌شود و آتش جنگ را بیش از پیش گسترش می‌دهد و راه را برای خشونت هموار می‌کند.»

فریده ماشینی در ادامه به نقش مذاهب در ایجاد صلح در جوامع اشاره کرد و گفت: «در طول تاریخ همه مذاهب مردم را به عدالت و برابری دعوت کرده‌اند. در آیه‌ای از قرآن آمده است که ای مردم ما شما را یکسان آفریدیم از مرد و زن و شما را از طوایف مختلف آفریدیم تا همدیگر را بشناسید. هدف فرستادن پیامبران نیز ایجاد برابری در میان انسان‌ها بوده است.»

وی افزود: «صلح یک مسئله جهانی است، مذاهب هم مأموریت خود را یک مأموریت جهانی می‌دانند. پیغام مذاهب، گفتگو، نصیحت، دوستی و صلح است. زنان نسبت به مردان نگاه متفاوتی نسبت به جنگ دارند. چون آنها در جنگ بهای بیشتری از مردان می‌پردازند.»

این پژوهشگر تصریح کرد: «همه انسان‌ها برابر آفریده شده‌اند و تا زمانی که برابری جنسیتی در سراسر جهان برپا نشود و زنان هم در موقعیت‌های مهم قرار نگیرند و پست‌های تصمیم‌گیرنده در جامعه نداشته باشند و تا زمانی که در جهان گفتگو و صلح جای جنگ را نگرفته باشد صحبت از صلح واقعی غیرممکن خواهد بود.»

فریده ماشینی در پایان سخنانش اظهار داشت: «مردان و زنان روشنفکر اعتقاد دارند که افراد زمین برای صلح در جوامع بشری باید تصمیماتی بگیرند که برای آنها ثمره‌ای از هماهنگی، شکیبایی، گفتگو، سازش و صلح

و خشونت‌ی که در جامعه و بین افراد و دول مختلف نهفته بوده در نظر گرفته نمی‌شده است. گاندی در این خصوص معتقد است، اگر جامعه‌ای ظالمانه باشد بی‌عدالتی در آن حاکم است و اگر حتی خشونت در آن نباشد بازهم جامعه صلح‌آمیزی نخواهد بود. گاندی صلح را به‌معنای رسیدن به یک آرامش، سکون و عدم تشنج در جامعه به مانند آنچه در طبیعت وجود دارد معنا می‌کند.»

دکتر مغازه‌ای با توجه به تحولات ایجاد شده در معنای صلح با گذشت زمان اظهار داشت: «مفهوم صلح به مرور پیچیده‌تر شد در نتیجه اکنون به‌معنای آن است که هیچ‌گونه تبعیض نژادی، جنسیتی، سیاسی، مذهبی و ... در جامعه وجود نداشته باشد. در این حالت است که می‌توان گفت صلح در جامعه وجود دارد. بنابراین صلح برابری دسترسی به امکانات و به همه منابع و فرصت‌هاست و پیشرفت و توسعه در واقع لازمه صلح محسوب می‌شود. در واقع جامعه در همه ابعاد زندگی‌اش باید در روند پیشرفت حرکت کند و همه مردم به آن دسترسی داشته باشند که به آن صلح مثبت گفته می‌شود.»

این پژوهشگر مسلمان مفهوم صلح را یک مفهوم پویا و در حال تغییر و تحول عنوان کرد و تأکید کرد: «مفهوم صلح بی‌پایان است و هیچ‌گاه به آن نمی‌رسیم چون دائم در حال تغییر و تحول است و مفهوم ایستایی نیست بلکه یک فرآیند در حال شدن است.»

وی با بیان اینکه صلح و عدالت یکی از عناصر اصلی دین محسوب می‌شوند، افزود: «اسلام ماهیت بشر را صلح‌آمیز و سرشار از عشق و محبت می‌داند ولی بشر این محیط و روابط انسانی را خراب کرده که اگر خصوصیات انسانی خود را تقویت کند می‌تواند به پیام اسلام که رسیدن به عدالت اجتماعی و صلح است، دست یابد. اسلام معتقد است رابطه با ادیان دیگر نیز براساس عدالت، احترام متقابل، همکاری و ارتباط باشد و با مردم ادیان دیگر نباید ناعدالانه رفتار کرد. همچنین اسلام در مورد زن هم حقوق برابری تعریف کرده و زن و مرد را از یک ریشه دانسته است و هرگونه تبعیض علیه او را همچون قوانین بین‌المللی سکولار محکوم کرده است.»

مغازه‌ای در ادامه به نقش زنان در فرآیند صلح اشاره کرد و گفت: «زنان بیشتر به صلح نزدیک‌اند چون بیشتر هم در جنگ‌ها صدمه می‌بینند. اکنون تلاش‌هایی از سوی صاحب‌نظران برای این موضوع در نظر گرفته شده است.»

وی با بیان جمله‌ای از برونویکوزی (Picozzi) خاطر نشان ساخت:

را برای رسیدن به یک زبان جهانی در بر داشته باشد.»

صلح میوه درخت عدالت است

در پانل دوم نخستین روز این همایش که به موضوع توسعه اختصاص داشت، دکتر شهریاری، رئیس انجمن تنظیم خانواده ایران در سخنانی هدف از آفرینش انسان و جهان را در تمام ادیان یکی دانست و گفت: «در همه ادیان الهی تأکید بر این امر شده که انسان‌ها اعضای یک پیکر هستند. واژه‌هایی مثل عدالت، زیبایی، عشق به انسان، اصول تفکر شخصی و اجتماعی، دانش، تحقیقات و سلامت در همه ادیان وجود دارد و همه انسان‌ها آن را قبول دارند.»

وی در ادامه صلح را میوه درخت عدالت خواند و افزود: «اسلام صلح و دوستی را نتیجه عدالت در جامعه می‌داند و همیشه تأکید بر این امر داشته که مهربانی و صلح سایه این درخت برای ملل مختلف است.»

شهریاری باتوجه به نقش زنان در ایجاد صلح یادآور شد: «زنان در هر مذهب می‌توانند مشارکت مردها را جذب و آنها را به امور شایسته تشویق کنند. زنان می‌توانند برترین اشخاص برای حمایت از تشکیل خانواده باشند. آنها می‌توانند معلم و مدیران خوبی برای جامعه و خانواده به‌شمار آیند.»

وی در ادامه به کنفرانس‌ها و همایش‌هایی که باتوجه به نقش زنان

در امور اجتماعی برگزار شده اشاره کرد و گفت: «مکزیک در سال ۱۹۷۵ اولین همایش بین‌المللی زنان را با تأکید بر نقش زنان در توسعه صلح برگزار کرد. همچنین در همایشی در شهر پکن در چین در سال ۱۹۹۵ بر نقش مشارکت زنان در تمامی جنبه‌های حمایت از صلح و جلوگیری از درگیری و نزاع در جوامع تأکید شد. نیویورک در سال ۲۰۰۰ باتوجه به نقش مشارکت زنان در روند صلح جهانی این مسأله را مورد توجه قرار داد که باید به حقوق انسانی زنان باتوجه به قانون هر کشور توجه بیشتری شود. سازمان ملل نیز در سال ۲۰۰۰ نقش زنان را در جوامع در مواردی همچون جلوگیری از انتشار بیماری‌هایی همچون ایدز و نقش آنها در پیشرفت جامعه بین‌المللی در صلح و توسعه یادآور شد.»

نایب رئیس آماگی جسمانی و ایروبیکی کشور در ادامه به برخی از زنان بزرگ تاریخ و فعالیت‌های آنها همچون مادر ترزا، فلورانس نایتینگل، حضرت خدیجه، حضرت فاطمه، حضرت زینب، سودابه، شهربانو، نصیبه (جنگ احد)، لایلا غفاریه و ... اشاره کرد و یادآور شد: «زنان در تمامی مذاهب می‌توانند نقش مهمی در توسعه صلح، پیشرفت و عدالت اجتماعی از طریق تحقیقات علمی و آموزشی داشته باشند.»

وی درخصوص نقش زنان در رابطه با مذهب تأکید کرد: «زنان می‌توانند از طریق به‌کار بردن ارزش‌های مذهبی و ارزش‌های اجتماعی، رفتارهای مسئولانه را در جامعه گسترش دهند و از طریق حفظ بنیان مقدس خانواده به توسعه سلامت، صلح و آرامش در جامعه کمک کنند.»

دکتر شهریاری، در قسمت پایانی سخنان خود به فعالیت‌های خود در جهت جلوگیری از گسترش بیماری ایدز در جامعه اشاره کرد و گفت: «برای جلوگیری از گسترش ویروس HIV باید تلاش‌هایی برای آموزش گروه‌های مختلف جامعه به‌ویژه از سوی زنان و رهبران دینی جوامع صورت گیرد. این دو قشر می‌توانند با ارائه وقایع اجتماعی از زبان مذهب به مخاطبان خود مؤثر واقع شوند.» در پایان سخنان دکتر شهریاری، دو نفر از زنان مبتلا به این بیماری که از سوی ایشان به این نشست دعوت شده بودند به سخنانی درخصوص بیماری خود، شیوه ابتلا و مشکلات خود در جامعه پرداختند و به سؤالات مطرح شده از سوی «زنان بانیان صلح» پاسخ گفتند که از سوی شرکت کنندگان با استقبال مواجه شد.

بعد از نشست روز نخست، شرکت کنندگان در همایش «زنان بانیان صلح از راه دین» به دیدار از یکی از مراکز آموزش ایروبیکی کشور رفتند و با فعالیت‌های این گروه بیشتر آشنا شدند.

دومین روز نشست «زنان بانیان صلح از راه دین»

دومین روز این نشست به موضوع اطلاع‌رسانی اختصاص داشت. باتوجه به نقش مهمی که امروزه فرآیند اطلاع‌رسانی در جوامع دارد برخی از اعضای شرکت کننده در این گروه به سخنانی در این باره و نقش آن در روند صلح جوامع پرداختند.

دینا هواکیمیان از جامعه ارامنه ایران در سخنانی در تعریف جامعه اطلاعاتی گفت: «باید دید منظور از یک جامعه اطلاعاتی به‌طور مشخص چیست؟ آیا جامعه‌ای است که ما اکنون در آن زندگی می‌کنیم؟ آیا متعلق به عصر اتم و عصر صنعت است؟ درواقع این جامعه، جامعه‌ای است که اطلاعات در همه ابعاد آن حضور دارد و از طریق رسانه‌هایی همچون رادیو، تلویزیون، مطبوعات، اینترنت و ... شیوه زندگی افراد مختلف را به یکدیگر منتقل می‌کند که چیزهایی از آن یاد می‌گیریم و یا از طریق آنها کار و فعالیت می‌کنیم.»

وی در ادامه به نقش وسایل ارتباطی جمعی در یک جامعه اطلاعاتی اشاره کرد و گفت: «باید دید ما با این مجموعه اطلاعاتی که در این جهان حضور دارد و با این انبوه اطلاعات و دانش چه کارهایی می‌توانیم بکنیم.»

مذهبی، ارائه اعتماد به نفس، امید و توانایی کنترل در مسائل مختلف و تأکید بر اخلاقیات می‌شود.

همچنین نرسیسیان به بررسی نقش مذهب در سه حوزه فردی، خانوادگی و اجتماعی پرداخت و برخی از آنها را چنین عنوان کرد: «نقش مذهب در حوزه فردی شامل مسائلی همچون اندیشیدن به خدا، امید، صبر، توبه و نیایش و اعتقادات مذهبی است. مذهب در خانواده می‌تواند در اموری همچون ازدواج، ارتباط با زوج، ارتباط با فرزندان و ارتباط با والدین نقش داشته باشد. در جامعه نیز مذهب در اموری همچون ارتباط متقابل، بخشش، صلح و عدالت، مشورت، جلوگیری از جنگ و مسئولیت‌پذیری مؤثر است.»

وی در ادامه به تعریف سلامت در جوامع بشری پرداخت و آن‌را شامل سه مؤلفه اساسی سلامت اجتماعی، ذهنی و جسمی افراد دانست که سلامت اجتماعی منجر به عملکرد مناسب‌تر جامعه، ارتباط درست با خانواده و نقش مؤثر افراد در جامعه می‌شود. سلامت روانی نیز تعادل ذهنی و روانی افراد، مکانیسم‌های سازگاری، شادی و صلح با خود و یا جهان را دربر می‌گیرد.

این مدرس دانشگاه به نقش زنان در جامعه براساس رویکرد توسعه اشاره کرد و گفت: «در این رویکرد زنان خارج از حوزه سلامت و توسعه قرار گرفته‌اند. این رویکرد زنان را به‌تنهایی و دور از حوزه‌های اجتماعی بررسی می‌کند و تنها وضعیت تغذیه کودکان و کنترل وضعیت تغذیه را بهبود می‌بخشد. اما در رویکرد دیگری که شامل جنسیت، سلامت و توسعه می‌شود کل روند ارتقاء سلامت و توسعه از نگاه جنسیت‌گرا بررسی می‌شود و عدم تعادل بین موقعیت زنان و مردان در جامعه را تصحیح کرده است.»

این پژوهشگر علوم اجتماعی نقش زنان را در ارتباط با صلح، اختلاف، مذهب، سلامت و توسعه آشکار دانست و گفت: «نیاز به درک ریشه‌های اختلاف، راهکارها و استراتژی حل اختلاف می‌تواند با کارهای سلامت و توسعه ترکیب شوند. ایجاد صلح در جامعه یک سیستم ارگانیک است که لازمه آن همکاری فعالیت‌های چندگانه در سطوح مختلف است. هیچ فعالیتی بدون ارتباط با دیگر سطوح و فعالیت‌ها نمی‌تواند صلح را در جامعه ایجاد و پایدار کند.»

باید از آنها برای رسیدن به اهداف بزرگتری مثل صلح، توسعه، حقوق انسانی و هارمونی جهانی استفاده کنیم. این تکنولوژی‌ها نیرویی هستند برای ایجاد مقاومت و متحد کردن مردم و ملل مختلف در راه ساخت یک اقتصاد جهانی. اما متأسفانه بسیاری از مردم جهان هنوز از انقلاب اطلاعات دور هستند.»

او با بیان اینکه به‌وجود آمدن فاصله یا تقسیم دیجیتالی، افزایش شکاف بین ملت‌ها را تهدید می‌کند، تأکید کرد: «تکنولوژی‌ها در واقع ایجادکننده دغدغه‌های اجتماعی و دیگر دغدغه‌های مهم هستند. از حقوق خصوصی و آزادی بیان گرفته تا توانایی شنیده شدن صداهای محلی در حوزه جهانی رسانه. تکنولوژی‌های اطلاعاتی نیروهایی هستند که از جهانی سازی مشتق می‌شوند و توانایی بسیاری دارند که به مردم در ارتقاء سطح خود از همه لحاظ کمک کنند. باید گفت درحالی‌که تکنولوژی آینده را شکل می‌دهد نهایتاً این مردم هستند که به تکنولوژی شکل می‌دهند.»

این پژوهشگر با اشاره به جمله‌ای از مادر ترزا درخصوص «صلح» گفت: «صلح چیزی نیست که آرزوی آن‌را داشته باشیم بلکه چیزی است که باید آن‌را بسازیم و آن‌را انجام دهیم، چیزی که هستیم و چیزی که رها می‌کنیم.»

صلح چیزی فراتر از نبود جنگ است

همچنین در ادامه این نشست، امیلیا نرسیسیان، محقق و پژوهشگر جامعه‌شناسی به سخنانی درخصوص زنان، صلح و توسعه پرداخت.

وی در تعریف معنای صلح اظهار داشت: «از نظر بسیاری صلح به معنای نبود جنگ است اما صلح درواقع چیزی فراتر از آن است. عناصری که بنیان صلح را تشکیل می‌دهند شامل سلامت جسمی و ذهنی، آموزش، فرصت، صبر، همکاری، اعتماد به نفس و حل مسالمت‌آمیز درگیری‌هاست.»

رئیس گروه انسان‌شناسی دانشکده علوم اجتماعی تهران به رویکردهای صلح اشاره کرد و آنها را شامل بهبود هارمونی در روابط بین اشخاص، ایجاد احترام متقابل، ایجاد شکیبایی در برابر تفاوت‌های افراد، حل اختلاف و جلوگیری از تبدیل اختلاف به خشونت و جلوگیری از آن دسته رفتارهای اجتماعی دانست که به خشونت منجر می‌شوند.

وی در ادامه سه نقش برای مذهب در جوامع عنوان کرد که شامل ارتقاء هویت گروهی یا ایجاد هویت گروهی از طریق شرکت در مراسم

سوء تفاهم‌ها یکی از عوامل اصلی جنگ‌ها هستند

شکاف‌های بین‌المللی را از بین برد.

بازدید از مراکز دینی و آموزشی

از برنامه‌های دیگری که در نشست «زنان بانیان صلح از راه دین» دنبال شد بازدید از مراکز دینی و آموزشی مسیحیان و مسلمانان بود. در این برنامه در روز نخست شرکت کنندگان از کلیسای سرکیس مقدس واقع در خیابان کریم‌خان تهران بازدید کردند. این کلیسای ارتودکس در سال ۱۹۷۳ بنیانگذاری شده و در واقع یکی از مهمترین کلیساهای ارامنه در ایران محسوب می‌شود و خلیفه‌گری ارامنه ایران در آنجا قرار دارد.

فضای بیرونی و داخلی این کلیسا که با پنجره‌های رنگی و نقاشی‌های ایتالیایی آراسته شده بازدیدکنندگان را به سکوت و تماشای هرچه بیشتر این زیبایی‌های معنوی واداشت. سیوه سرکیسیان، اسقف اعظم این کلیسا حضور گروه زنان بانیان صلح را در این کلیسا نشانه تفاهمی دوطرفه خواند و گفت: «تا زمانی که همدیگر را همین‌طور که هستیم قبول نکنیم تمام تلاش‌ها در مورد گفتگو به نتیجه نخواهد رسید. نباید بگوییم اقلیت و اکثریت وجود دارد. وقتی این موضوع به میان می‌آید گفتگوها به جای باریک می‌کشد. باید به چیزهای مشترک فکر کنیم و اینکه چه‌طور یک جامعه خوب و آینده بهتری می‌توانیم داشته باشیم.»

وی از وجود چیزی حدود هفتاد و سه هزار نفر ارامنه و هفت کلیسای اصلی و ۴ کلیسای کوچک و ۱۰ کشیش در تهران خبر داد و گفت: «مؤسسه‌های بسیاری نیز در ارتباط با کلیساها هستند و با آنها همکاری می‌کنند. ما همیشه با مؤسسه گفتگوی ادیان و شورای کلیساهای خاورمیانه نیز در ارتباطی دوطرفه بوده‌ایم.»

در پایان سخنان اسقف اعظم، شرکت کنندگان به طرح سؤالات خود از وی و وضعیت ارامنه ایران پرداختند. همچنین گروه زنان بانیان صلح در برنامه دیگری از شهر قم و مراکز آموزشی آن بازدید کردند. این گروه در بازدید از مرکز آموزشی بین‌المللی جامعه‌الزهرها با فعالیت‌های این مرکز و مسئولین آن آشنا شدند.

حجت‌الاسلام یوسفیان، معاونت فرهنگی و تبلیغی جامعه‌الزهرها در خصوص معرفی این مرکز آموزشی گفت: این مؤسسه به منظور آموزش دینی بانوان در نظر گرفته شده و برای افرادی که از شهرها یا کشورهای مختلف به این مؤسسه می‌آیند امکانات رفاهی همچون خوابگاه، سلف سرویس، فروشگاه، کتابخانه، مهد کودک و ... در نظر گرفته شده است.

در ادامه نشست روز دوم، محبوبه هنریان، رئیس انجمن مستندسازان سینمای ایران که در فعالیت‌های هنری نقش به‌سزایی داشته است، سخنان خود را با طرح دو سؤال درخصوص جنگ‌ها آغاز کرد و گفت: «باید دید درگیری‌های اصلی بشر امروز چیست و منبع اصلی این درگیری‌ها کجاست؟ آیا واقعاً درگیری وجود دارد یا مسأله فقط اختلاف عقاید است؟ برای پاسخ دادن به این سؤال‌ها باید به تعریف معنای اختلاف پرداخت. اختلاف به معنای تفاوت بین دو یا چند نفر، گروه، مذهب یا حتی ملی است که علایق و طرز تفکرهای متفاوتی دارند. در واقع اختلاف به خودی خود ممکن است آنقدرها هم چیز بدی نباشد اما وجه ویرانگر آن است که منجر به جنگ و برخوردهای مسلحانه می‌شود.»

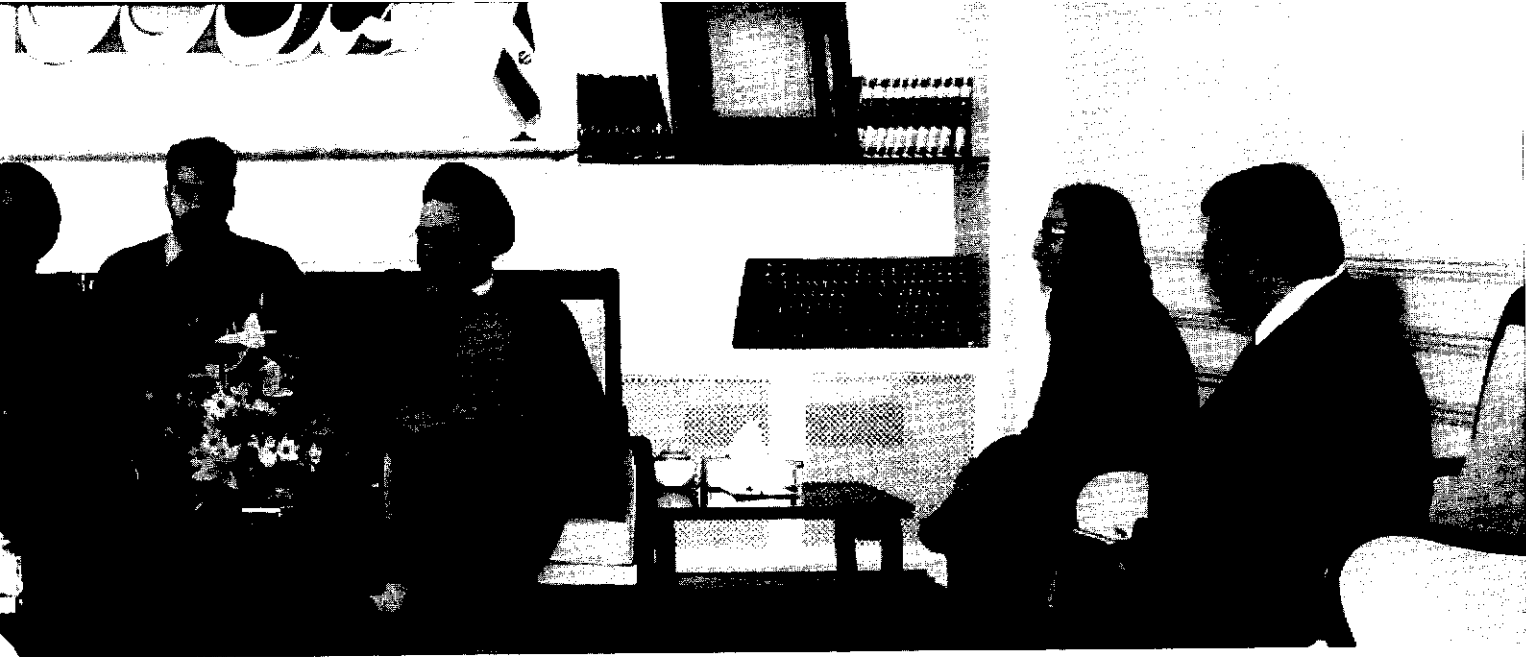
این مستندساز که تاکنون چندین فیلم را در کارنامه هنری خود دارد در ادامه افزود: «به عقیده من اگر اختلاف به شیوه‌های مثبت خود بیان شود می‌تواند به راه‌حل‌های خلاقانه، تعدد افکار و همزیستی مسالمت‌آمیز بیانجامد.»

وی با توجه به نقش مذاهب در جنگ‌ها گفت: «در گذشته بسیاری از جنگ‌ها به دلایل مذهبی رخ داده است. این درحالی است که همه مذاهب به‌طور آشکار با جنگ مخالفت کرده‌اند. پس جنگ لزوماً به معنای اختلاف در عقاید نیست، و گاهی ممکن است به‌خاطر سوء تفاهم‌هایی باشد. باید دید سوء تفاهم‌ها چیست؟ دانشمندان جامعه‌شناسی معتقدند سوء تفاهم‌ها یکی از عوامل اصلی جنگ و اختلاف هستند.»

وی در ادامه به نقش رسانه‌ها در حل اختلاف‌ها اشاره کرد و افزود: «باتوجه به نقش تأثیرگذار رسانه‌ها در زندگی اجتماعی آنها می‌توانند هم نقش مثبت و هم نقش منفی درباره اختلاف و سوء تفاهم‌ها داشته باشند. یعنی هم می‌توانند منجر به صلح و هم جنگ شوند. رویکرد منفی که رسانه‌های غربی ایجاد کردند بار منفی است که به واژه اسلام و مسلمانان داده‌اند. واژه‌هایی مثل تروریست‌های اسلامی، اسلامی‌ها، افراط‌گرایان مسلمان، بنیادگرایان اسلامی و ... این مسئله باعث ایجاد شکاف میان مسلمانان و غرب شده است.»

هنریان یکی از نقش‌های اصلی رسانه را در جوامع جلوگیری از ایجاد چنین اختلافاتی عنوان کرد و گفت: «رسانه‌ها می‌توانند نقش یک پل ارتباطی میان ملت‌ها، فرهنگ‌ها و مذاهب مختلف را بازی کنند. خصوصاً مذهب که مشترک‌ترین ارزش میان ملت‌ها است و می‌توان از طریق آن

کتاب تاکنون منتشر شده است. در کتابخانه تخصصی این مرکز نیز بیش از ۴۰ هزار عنوان کتاب تخصصی در حوزه ادیان و مذاهب وجود دارد. حدود ۲ سال است که مؤسسه آموزش عالی رسمی کشور نیز به‌عنوان یکی از توابع این مرکز مشغول فعالیت است. هم‌اکنون در قالب ۶ رشته، حدود ۱۵۰ دانشجو در این مرکز تحصیل می‌کنند که حدود ۲۰ نفر از آنها را بانوان تشکیل می‌دهند.»

بعد از سخنان ایشان، بازدیدکنندگان به طرح سئوالات خود و بازدید از کتابخانه تخصصی این مرکز تحقیقاتی، آموزشی پرداختند.

همچنین گروه «زنان بانیان صلح از راه دین» در سفر یک روزه خود به شهر مقدس قم از حرم مطهر حضرت معصومه (س) بازدید به‌عمل آوردند. آخرین روز این نشست نیز به نتیجه‌گیری بحث‌های مطرح شده اختصاص داشت که اعضای گروه بعد از تقسیم‌بندی به گروه‌های سه نفره نتایج حاصل شده در این دو روز را با هم به بحث و گفتگو گذاشتند.

فاطمه موسوی‌نژاد مدیر مؤسسه گفت و گوی ادیان به‌عنوان برگزار کننده نشست «زنان بانیان صلح از راه دین» در ایران در اختتامیه این نشست‌ها گفت: «وقتی با آقای هانس برنامه‌ریزی این جلسه را داشتیم توقعمان این بود که گروه با هم آشنا شوند و به اهداف مشترکی دست یابند تا بتوانند برای برنامه‌های بعدی هم به یکدیگر کمک کنند و نقش مؤثری داشته باشند تا بتوانیم جامعه‌ای پر از صلح را به دنیا هدیه کنیم.»

وی افزود: «اکنون فکر می‌کنم به برخی از نتایج در این جلسات رسیده‌ایم و احساس می‌کنم همدیگر را باور کرده‌ایم و به عقاید هم احترام گذاشته‌ایم که این امر بسیار مهم است.» موسوی نژاد نتیجه دیگر این نشست را نزدیک‌تر کردن بانیان این پروژه و شورای جهانی کلیساها (WCC) به سوی اهداف مشترک عنوان کرد و گفت: «قطعا پیگیری چنین پروژه‌هایی یک بانی می‌خواهد تا آن‌را حمایت کند. از جلسه کنونی تا جلسات بعدی فاصله خواهد بود ولی انتظارات بسیاری داریم که اتفاقات خوبی برای این گروه بیفتد و دیگر عدم آشنایی و ابهامی در این خصوص وجود نداشته باشد. اگر جلسه بعدی گروه نیز در ایران باشد ترجیح می‌دهیم آن‌را در یکی از شهرهای دیگر ایران برگزار کنیم تا فرصت بیشتری برای در کنار هم بودن داشته باشیم.»

خاتمی در نشست «زنان، بانیان صلح از راه دین»: نشانه دنیای امروز صلح است

در آخرین روز از نشست «زنان بانیان صلح از راه دین» این گروه ۲۰

وی ضمن تشریح برنامه‌های آموزشی این مرکز یادآور شد: «برنامه‌های آموزشی این مرکز دارای مقاطع عمومی و تخصصی است و بانوان می‌توانند در تحصیل علوم دینی به درجات عالی برسند. شاید جالب باشد که مهد کودک این مؤسسه به‌عنوان یکی از بهترین مهد کودک‌های جهان شناخته شده است و از طرف یونسکو و بازدیدکنندگان الگویی برای سایر مهد کودک‌ها شده است.»

یوسفیان اظهار داشت: «همه برنامه‌ها و خدمات این مؤسسه نشان دهنده دیدگاه اسلام و ایران نسبت به کرامت زن و جایگاه یک بانوی مسلمان است یعنی ما براساس اعتقاداتمان این برنامه‌های متنوع را برای تحصیل علوم دینی زنان در نظر گرفته‌ایم و براساس احترامی که اسلام برای زن قائل است این خدمات را انجام می‌دهیم.»

همچنین گروه «زنان بانیان صلح» از مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان اسلامی نیز در شهر قم بازدید بعمل آوردند. مفتاح معاون آموزشی این مرکز در خصوص فعالیت‌های این مرکز گفت: «ما در این مرکز سعی داریم هم به مباحث تاریخی و هم به مباحث الهیاتی ادیان توجه داشته باشیم و خیلی وارد مباحث سیاسی و اجتماعی آن نشده‌ایم. رشته ادیان در مجامع دانشگاهی سابقه‌ای ۵۰ ساله دارد. ما قدری تخصصی‌تر وارد حوزه ادیان شدیم و در قدم اول قصد داشتیم با ادیان مختلف آشنا شویم. درحال حاضر نیز از لحاظ علمی خود را تقویت می‌کنیم تا بتوانیم ادیان را در جامعه به پیش ببریم. تمرکز اصلی ما در این مرکز بر روی مطالعات کتابخانه‌ای بوده است.»

حجت‌الاسلام شریعتمداری، مسئول آموزش مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب و دبیر مجله هفت آسمان نیز در سخنانی ضمن ابراز امیدواری از اینکه سفر به شهر قم زمینه‌ساز آشنایی هرچه بیشتر جهانیان با واقعیات ایران باشد، اظهار داشت: «این مرکز از حدود ۱۰ سال پیش توسط جمعی از فارغ‌التحصیلان حوزه علمیه که دارای تحصیلات دانشگاهی هستند تأسیس شده است. این مرکز یکی از مراکز تحقیقاتی حوزه علمیه قم است و اکنون بیش از ۲۰۰ مرکز تحقیقاتی در حوزه علمیه قم وجود دارد که بی‌تردید یکی از دستاوردهای بزرگ انقلاب اسلامی ایران و از تدابیر رهبر فقید جمهوری اسلامی، امام خمینی بوده است.»

شریعتمداری درخصوص فعالیت‌های آموزشی این مرکز گفت: «درحال حاضر این مرکز ۴۰ نفر هیئت علمی دارد و در قالب چهار گروه پژوهشی اصلی مطالعات مرکز انجام می‌گیرد که شامل ادیان ابراهیمی، ادیان شرق، مذاهب اسلامی و عرفان و تصوف اسلامی است. همچنین حدود ۶۰ عنوان

جنگ می‌کند ابزاری به جز خشونت نمی‌شناسد. و آن که ترور می‌کند خشونت را تقدیس می‌کند و این ناامنی موجود در دنیا، نگرانی مشترک همه ماست.

وی با تأکید بر آنکه محبت و تفاهم و دوست داشتن یکدیگر اصل مشترک همه ادیان است، افزود: این امر به‌خصوص در ادیان ابراهیمی و به‌طور خاص یهودیت، اسلام و مسیحیت دیده می‌شود. محبت اصل مشترک ماست و عدم امنیت نگرانی مشترک است. بنابراین، تلاش برای گذار از این وضعیت ناامن به جایگاهی ایمن تلاشی است که باید انجام شود و گفت و گوی ادیان خود یکی از این کارهاست.

خاتمی با ابراز اینکه ادیان اگر بد فهمیده شوند، خود عاملی برای خشونت محسوب می‌شوند، گفت: ما باید سوء تفاهماتی را که در طول تاریخ در مورد ادیان به‌وجود آمده برطرف کنیم و به محبت و ابراز علاقه توجه نشان دهیم و ابتدا بکوشیم روح پیروان ادیان خود را از سلطه جنگ روانی و سوءاستفاده از دین برای توجیه خشونت رها کنیم.

وی افزود: جنگ افروزان سعی می‌کنند افکار عمومی را به‌نفع خود مصادره و توجیه کنند. رها کردن افکار عمومی از سلطه جنگ‌طلبان و خشونت‌طلبان کار بزرگی است که باید انجام شود. همچنین آموزش، تربیت و نیز تسلط بر وسایل ارتباطی جمعی که تأثیرگذار بر افکار عمومی هستند بسیار امر مهمی است. وی در ادامه سخنان خود گفت و گوی ادیان و همچنین گفت و گوی میان فرهنگ‌ها و تمدن‌ها را در جهت رسیدن به این اهداف مهم تلقی کرد و گفت: باید از این طریق صدای محبت را آن‌قدر بلند کنیم که بر صدای خشونت‌ها غلبه کند که این کار مشکلی است اما دست یافتنی است.

خاتمی در پایان سخنان خود با اشاره به اینکه زنان در طول تاریخ محرومیت‌های فراوانی داشته‌اند، تصریح کرد: یکی از محرومیت‌های زنان این است که الگو را مرد قرار می‌دهند و می‌گویند برای تساوی زن باید مثل مرد شد در حالی که این اهانت به زنان عالم است.

زن بودن یک فضیلت است و زن و مرد هر دو جامعه را تشکیل می‌دهند و راه تکامل بشری را هموار می‌کنند. خاتمی یکی از راه‌ها برای آشتی و صلح دین را کوشش در جهت ترویج روح لطیف زنانه بیش از روح خشن مردان در عرصه‌های عمومی خواند و گفت: خشونت‌هایی که در جوامع وجود دارد در غیبت روح لطیفی که می‌تواند با آن مقابله کند، تشدید خواهد شد.

نفره متشکل از میهمانان خارجی و ایرانی با سید محمد خاتمی، رئیس مرکز گفتگوی تمدن‌ها دیدار و گفت و گو کردند.

سید محمد خاتمی در سخنانی «صلح» را یکی از مهمترین مسائلی خواند که بشر باید به آن بپردازد و در این خصوص گفت: مفهوم صلح نشانه تکامل انسان است و با طرح مسئله صلح در تاریخ و زندگی بشر به این نتیجه می‌رسیم که سیر تاریخ بشری در مجموع سیری تکاملی بوده است. اما در آثار بزرگ ادبی، فلسفی و هنری قدیم از جمله یونان از جنگ نشانه‌هایی می‌بینیم، اما از صلح هیچ نشانی وجود ندارد. البته گاهی جنگ هم نکوهش شده اما به این معنی که امروز از آن صحبت می‌کنیم در تفکر قدیم کمتر مطرح بوده است.

وی در ادامه اظهار داشت: در دنیای جدید از صلح بیشتر نشان می‌یابیم و بشریت‌بها و هزینه بسیاری پرداخته تا به این مرحله رسیده است. اما متأسفانه در گذشته و در دوران جدید از صلح نشانه کمتری می‌بینیم. جنگ‌های بزرگی را تاریخ بشر به خود دید که در قرن گذشته دو جنگ بزرگ جهانی بوده است و با توسعه علم و تکنولوژی جدید جنگ هم صورت وحشتناک‌تری از گذشته یافته است.

خاتمی افزود: البته جنگ‌های منطقه‌ای را هم باید به جنگ‌های بین‌المللی و جهانی اضافه کنیم و یک پدیده نیم قرن جنگ سرد هم عوارض زیادی برای انسان پدید آورد. پدیده تروریسم نیز خود یک جنگ است که همه دنیا را به وحشت انداخته است. فکر می‌کنم این هزینه‌ای که بشر پرداخت کرده است نوعی آگاهی برای بشر به‌وجود آورده که به‌سوی واقعیت صلح پیش رود و اینکه چه راهی بیابیم که صلح بر جهان حاکم شود یکی از مسائل مهم امروز ماست.

خاتمی با بیان اینکه وقتی اصل گفت و گوی تمدن‌ها در سازمان ملل مطرح شد، مورد توجه قرار گرفت، افزود: این اصل را به این منظور مطرح کردم که پارادایمی را که از درون آن جنگ و ترور به‌وجود می‌آید به پارادایمی که از درون آن صلح و تفاهم به‌وجود می‌آید، تغییر دهد و فکر می‌کنم این پارادایم گفت و گو است. پارادایم گفت و گو شرایطی دارد که مهمترین آن ایجاد مشترکات و یافتن اصول و اهداف مشترک و مهمتر از همه ساز و کارهایی است که بتوان به آن اهداف مشترک دست یافت.

وی اظهار داشت: فکر می‌کنم امروز از هر فردی در هر جای جهان مهمترین و فوری‌ترین مشکلش را بپرسیم، پاسخ عدم امنیت و ناامنی ناشی از اعمال ابراز خشونت در روابط انسان‌ها و بین‌المللی است. آن که